

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. נדרה והיא ברשות הבעל מפר לה כיצד אמרה הריני נזירה לאחר ל' אף על פי שנתאלמנה או נתגרשה בתוך ל' הרי זה מופר.1
- ב. נדרה בו ביום ונתגרשה בו ביום החזירה בו ביום אינו יכול להפר זה הכלל כל שיצאה לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר.2
- ג. אלמנה וגרושה שאמרה הריני נזירה לכשאנשא ונשאת ... לא יפר.2
- ד. הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ... מסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל.3
- ה. שאין הבעל מיפר בקודמין.3
- ו. שלש נערות נדריהן קיימין בוגרת ויתומה ויתומה בחיי האב.4
- ז. קונם שאיני נהנה לאבא ולאביך אם עושה אני על פוך שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא וע"פ אביך הרי זה יפר.5
- ח. נטולה אני מן היהודים אם משמשתך ... יפר.6

דף פט.

א. נדרה והיא ברשות הבעל מפר לה כיצד אמרה הריני נזירה לאחר ל' אף על פי שנתאלמנה או נתגרשה בתוך ל' הרי זה מופר

כבר התבאר לעיל דף פח: שכל ההפרה¹ תלויה בשעת הנדר. כיצד, אם בשעת הנדר היא נשואה, אף על פי שלא יחול עד שתתאלמן, כגון שאמרה קונם כבר זה עלי לאחר שלשים יום, והפר לה ונתאלמנה בנתיים הרי זה מופר.

וכן שאמרה בפירוש קונם כבר זה עלי לאחר שתתאלמן והפר לה הרי זה מופר, שכן כתיב (במדבר ל פסוק) וְנָדָר אֱלֻמָּנָה וְגֵרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ, משמע מה שאסרה על נפשה והיא אלמנה וגרושה יקום עליה, אבל מה שאסרה על נפשה והיא אינה אלמנה וגרושה אלא נדרה

¹ שו"ע ונו"כ רלד לד לה

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

בעוד שהיא נשואה יושבת תחת בעלה, אף על גב בשעה שחל הנדר תהא אלמנה וגרושה, אם הפר לה בעלה מופר ולא יקים עליה.

ב. נדרה בו ביום ונתגרשה בו ביום החזירה בו ביום אינו יכול להפר זה הכלל כל שיצאה לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר

כבר התבאר לעיל דף עב. שנערה המאורסה שנדרה, אם שמען בעלה² קודם שיגרשנה, וגירשה חזרה ונתארסה לאחר, וכל שכן אם חזרה ואירסה הוא עצמו הוו גירושין כמו ספק הקמה³ שיש לחוש שקיים נדרה, שכיון שגירשה ודאי לא היה דעתו להפר לה, שמה לו ולנדרה של עינוי נפשה שיפירם הרי הוא מגרשה ושונאה, וכיון שקיים כבר, אין האב ולא הארום האחרון יכולין שוב להפר.

לפיכך אם שמע נדרה וגירשה אין האב יכול להפר לא לבדו ולא בשותפות עם ארום אחר, ואפילו עם הראשון גם לא, אפילו אם החזירה ביום השמיעה, אבל אם לא שמע הארום הראשון שנדרה וגירשה, הרי דינם לכל דבר כמו נדרה ומת הארום הראשון בין שמע בין לא שמע, שהתבאר שם.

ג. אלמנה וגרושה שאמרה הריני נזירה לכשאנשא ונשאת ... לא יפר

כבר התבאר לעיל דף פח: שאם⁴ היתה אלמנה בשעת הנדר ונשאת קודם שיחול והפר לה בעלה אינו מופר, לא שנא אמרה קונם עלי כבר זה לאחר שלשים יום ונשאת בנתיים, לא שנא אמרה בפירוש קונם עלי כבר זה לאחר שאנשא אינו יכול להפר, וזה גם כן נשמע מהמקרא ונדר אלמנה וגרושה וגו', כלומר מה שאסרה על נפשה והיא אלמנה או גרושה אף על גב שעכשיו אינה אלמנה וגרושה אלא נשאת אפילו הכי יקום עליה ואין הבעל יכול להפר.

² שו"ע ונו"כ שם ב

³ דהוא בעיא דלא איפשימא

⁴ שו"ע ונו"כ שם לה

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

והוא הדין אם היתה ארוסה בתולה שלא היתה לאיש מעולם בשעה שנדרה וחל הנדר
אחר שנשאת לו, אינו יכול.

ד. הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל ... מסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל

נערה שהתבאר לעיל דף סו: שהאב מיפר שבועות ונדרים שלה⁵ כל זמן
שהיא קטנה או נערה, והיא ברשות אביה, והבעל מיפר נדרי אשתו לבדו
משתכנס לחופה עד שתתגרש, והגיע הגט לידה, והארוס⁶ מיפר ביחד עם
האב בשותפות. היפר האב ולא היפר הבעל, היפר הבעל ולא היפר האב,
אינו מופר.

ואם הלך האב⁷ או שלוחיו עם שלוחי הבעל להביאה לו להכניסה לו לחופה,
עדיין היא ברשות שניהם להפרה. מסרה האב או שלוחיו לשלוחי הבעל,
יצאה מרשות האב ואין לו עוד חלק בהפרה שאינה עוד ברשותו, והבעל
מפר לבדו הנדרים שנדרה אחר שנמסרה, שמסירה ככניסה לחופה היא⁸,
וי"א⁹ שאינה עדיין ברשות הבעל, ולכתחילה אין הבעל מיפר לה עד שתכנס
לחופה. אולם משנכנסה לחופה מיפר לה מה שנדרה אחר שנמסרה. אבל
לכו"ע אינו מיפר מה שנדרה קודם שנמסרה לפי שאין הבעל מפר בקודמים.

ה. שאין הבעל מיפר בקודמין

כבר התבאר לעיל דף סז. שהיתה אלמנה בשעת הנדר ונשאת קודם שיחול
והפר לה בעלה אינו מופר, לא שנא אמרה קונם עלי כבר זה לאחר שלשים

⁵ שו"ע ונו"כ יו"ד רלד א

⁶ ואם היא בוגרת אין הארוס כלומר שקידשה ועדיין לא נכנסה לחופה, זוכה לבדו בהפרת נדריה של
ארוסתו עד שתיכנס לחופה, אפילו אם חייב במזונותיה. ולפיכך אם היא בוגרת אין האב ואין הארוס
זכאים בהפרת נדריה.

⁷ שו"ע ונו"כ שם ח

⁸ ש"ך שם יח

⁹ מ"ז שם ט לדעת הטור דסבירא ליה מצד חומרא בעלמא אינו מפר אחר המסירה לשלוחיו עד שתכנס לחופה
אבל מ"מ ודאי כאשתו היא מאותה שעה שאחר שתכנס לחופה מפר ביום שמעו אפי" מה שנדרה בין המסירה
לכניסה לחופה ואין זה נקרא מפר בקודמין כיון שאף אותה שעה הקדומה היתה כאשתו אלא שלכתחלה לא
יפיר לה אז.

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

יום ונשאת בנתיים, לא שנא אמרה בפירוש קונם עלי כבר זה לאחר שאנשא אינו יכול להפר שנאמר (שם פסוק י) וְנָדַר אֶלְמִנָּה וְגִרוּשָׁה וְגו', כלומר מה שאסרה על נפשה והיא אלמנה או גרושה אף על גב שעכשיו אינה אלמנה וגרושה אלא נשאת אפילו כך יקום עליה ואין הבעל יכול להפר.

והוא הדין אם היתה ארוסה בתולה שלא היתה לאיש מעולם בשעה שנדרה¹⁰, וחל הנדר אחר שנשאת לו, אינו יכול להפר. וזה נלמד גם כן מקרא דכתיב (שם פסוק יא) וְאִם בֵּית אִישָׁה נִדְרָה וְגו' כלומר מה שנדרה בביתו דהיינו לאחר שנשאת, אבל מה שנדרה קודם לכן בעודה ארוסה אינו יכול להפר, שאין הבעל מפר בקודמין.

דף פט:

ו. שלש נערות נדרו קיימין בוגרת ויתומה ויתומה בחיי

האב

כבר התבאר לעיל דף סו: ודף ע. שהאב מיפר שבועות ונדרי בתו¹¹ כל זמן שהיא קטנה או נערה, נדרים או שבועות¹² שיש בהם עינוי נפש או דברים שבינו לבינה¹³, אפילו נדרה על דעת רבים, ואפילו נתן לה אביה רשות לידור¹⁴.

בגרה¹⁵ או נשאת, שוב אינו יכול להפר, שכן כתיב בפרשת מטות (במדבר ל פסוק ד ו) וְאִשָּׁה כִּי תִדֹר נֶדֶר לִיקְחָ וְאָסְרָה אֶפְרַיִם אֲבִיהָ בְּנִיעֶיהָ וְגו', וְאִם הָיְתָה אֲבִיהָ אֶתָּה בְּיוֹם שָׁמְעָהּ כָּל נִדְרֶיהָ וְאָסְרֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וְגו', הניא לשון הפרה וכתיב בתריה לא יקום וכו' ובבית אביה, משמע כל זמן שהיא ברשות אביה, דהיינו קטנה ונערה שהיא בידו להשיאה למי שירצה ולא בוגרת שאז אינה ברשותו.

¹⁰ וב"ש אם היתה ארוסה לאחר שנתאלמנה אלא בבתולה ה"א כיון דהיה יכול להפר או בשותפות הבעל כדלעיל יפר גם עכשיו בשעת חלות הנדר. ש"ך שם נד

¹¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רלד א

¹² ש"ך ב

¹³ ש"ך שם א

¹⁴ ש"ך שם ד

¹⁵ דהיינו ששה חדשים אחר שתביא ב' שערות כשהיא י"ב שנה ויום א'. ש"ך ה

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

הבעל מיפר נדרי אשתו לבדו משתכנס לחופה עד שתתגרש, והגיע הגט לידה, דכתיב (שם פסוק יא) וְאִם בֵּית אִשָּׁה נִדְרָה, דהיינו נשואה שנכנסה לחופה שאז היא בבית אישה, וכתיב (שם פסוק יג) וְאִם הָפַר יָפַר אֶתָּם אִשָּׁה בְּיוֹם שָׁמְעוּ וְגו' לֹא יָקוּם וְגו'.

כנסה¹⁶ או אפילו לא כנסה ממש אלא שמסרה האב או שלוחיו לו או לשלוחיו להכניסה לחופה, אפילו מת הבעל קודם שבגרה, אינה חוזרת לרשות האב, גם לנדרים שנודרת מעתהכיון שכבר יצאה לגמרי מרשותו¹⁷.

נערה¹⁸ מאורסה שלא שמעו אביה ובעלה את נדרה או אפילו שמע אביה והפר אבל לא הפר לה הבעל¹⁹, עד שבגרה, ויצאה מרשות האב, אין הארוס יכול להפר לבדו, שלא נתנה התורה רשות לארוס להפר כי אם בשותפות האב, ועכשיו שיצאה מרשות האב שאינו יכול להפר, גם הפרת הארוס אינו כלום.

ז. קונם שאיני נהנה לאבא ולאביך אם עושה אני על פיך שאיני נהנית לך אם עושה אני על פי אבא וע"פ אביך הרי זה יפר

אף על גב שחכם אינו מתיר הנדר עד שיחול, כמו שיתבאר להלן דף צ. בעל מפר קודם שיחול. לפיכך אמרה קונם²⁰ שאני נהנית לאבא ולאביך אם אני עושה לך, או קונם שאני נהנית ממך²¹ אם אני עושה לאבא ולאביך, יכול להפר מיד, אף על פי שלא חל הנדר עדיין עד שעושה לו או עד שתעשה לאביה ולאביו, מכל מקום יכול להפר, שדברים אלו הרי הם דברים שבינו לבינה, שגנאי הוא לו שנאסרה בהנאת אביו ואביה אם עושה לו²², וכן

¹⁶ שו"ע ונו"כ שם יב

¹⁷ ועיין ט"ז שם יד וש"ך כה מה שכתבו בדעת הטור אך העיקר בדעת הב"י שאינה חוזרת כלל לרשות האב

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם ט, ש"ך יט

¹⁹ ואפי' להי"א בסעיף ה' לעיל בדרך סה: שכל אחר מפר ביום שמעו היינו כשהאב יכול להפר ביום שמיעת הבעל מה שאין בן הכא, ובגרות דמי למיתה, הלכך כיון שיצאה מרשות האב אין הארוס יכול להפר וכ"כ הב"ח וה"ה נדרה אחר שבגרה אין הארוס יכול להפר בין שאירסה קודם שבגרה או אחר כך דכיון שבגרה ויצאה מרשות אב, שוב אין הארוס יכול להפר דאינו מפר אלא בשותפות. ש"ך שם יט

²⁰ שו"ע ונו"כ שם סט

²¹ ש"ך שם פד

²² כ"כ בשו"ע וכדעת הטור וכ"כ הלבוש וקשה לי לאיזה צורך הוצרך לומר דזה הוה דברים שבינו לבינה מה שאינו רשאי לעשות לאביה ולאביו כדי שלא תאסר עליו תיפוק ליה דמה שתאסר עליו הוי מדברים שבינו לבינה או עיניו נפש אפילו יהיה אותו דבר שתלתה בו נדרה משאר דברים ונראה דאה"נ דבכל ענין יכול

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

שאינה רשאה לעשות לאביה ולאביו כדי שלא תיאסר עליו, לכן אינו מיפר לעולם אלא בעודה תחתיו כדין נדרים שבינו לבינה.

ח. נטולה אני מן היהודים אם משמשתך ... יפר

כבר התבאר לעיל דף עה. שהאב והבעל מפירין משנדרה אף על פי שלא חל הנדר. כיצד, אמרה כבר זה עלי²³ אם אלק למקום פלוני, אף על פי שלא חל הנדר כל זמן שלא הלכה יכולין להפירו, ואפילו שלא בפניה גם כן יכולין להפירו²⁴. וי"א²⁵ דוקא נדר שתלוי בזמן, שממילא חייל, כגון שאמרה כבר זה עלי בעוד שלושים יום²⁶, או שתלתה בדבר שיש בו עינוי נפש כגון שאמרה שאני נהנה לאבא ולאביך אם אני עושה לפיך או נטולה אני מן היהודים אם אני משמשך, אבל אם תלוי במעשה ואין בו עינוי נפש, כגון שאמרה קונם יין אם אלק למקום פלוני, אף על גב שעיקר הנדר הוא מעינוי נפש כיון שלא תלתה בדברים של עינוי נפש, לא יוכל להפר עד שיחול, ויש להחמיר בדאורייתא.

ואם תלתה הנאה בדבר שהיא עשויה לעבור עליו על אף שאינו עינוי נפש, אין להחמיר, ויכול להפר²⁷.

אם תלתה הנדר בשב ואל תעשה, כגון קונם אם לא אלק לזמן פלוני, אף שאין הנדר ודאי, מכל מקום יכול הבעל להפר²⁸.

להפר אלא דאשמועינן דיכול להפר לה אף על פי שלא חל הנדר ובוזה צריך דוקא שתלתה הנדר בדברים שבינו לבינה וכמש"ל ס"ק מ"ה בשם ר"י והר"ן. ש"ך שם פה

²³ דעת המחבר כאן ובס"י רכת יז כשעת הרמב"ם והסמ"ק וסמ"ג והטור

²⁴ כדילפינן מדכתיב אשר אסרה על נפשה לא יקום וה' יסלח לה כי הניא אביה אותה, שיש לדקדק כיון שאמר אשר אסרה על נפשה לא יקום מפני שהניא אביה אותה, מה זה שאמר וה' יסלח לה, איזה סליחה היא צריכה אחר ההפרה, אלא במה הכתוב מדבר באשה שנדרה בנזיר ושמע אביה או בעלה והפר לה, והיא לא ידעה, ועוברת על נדרה ושותה יין ומטמאה למתים, זו היא שצריכה סליחה ואף על פי שהוא מופר. ואם כן ממילא שמעינן שאם מפירין שלא בפניה מופר. וכי תימא מכל מקום מאי נפקא מינה כיון שעל כל פנים צריכה סליחה, נפקא מינה שאם לא היו האב או הבעל אצלה ביום שמעם שהיו רחוקים ממנה במקום אחר, יכולין להפר שם ביום שמעם והוא מופר ואחר כך יגידו לה כשיבואו לביתם, ואם היא עברה קודם שהגידו לה צריכה סליחה. לבוש שם

²⁵ רבינו ירוחם סוף נכ"ז בשם רבינו יונה, וכן דעת הר"ן. ש"ך שם מה

²⁶ ובהתרת חכם גם בזה אינו מתיר כמבואר שו"ע ונו"כ שם רכת יז "אין מתירין הנדר, עד שיחול. כיצד, הרי שנשבע שלא יאכל בשר ל' יום מראש חדש אייר, וניחם, אינו נשאל עד שיכנס אייר". מ"ז שם

²⁷ ש"ך שם

²⁸ גליון מהרש"א שם ו מתשובות מהרי"ט חלק א' סימן א'

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת נדרים

אולם אין האב²⁹ ולא הבעל מפירין קודם שתדור, כגון האומר לאשתו או לבתו כל נדרים שתדורי עד שאבא ממקום פלוני הרי הן מופרין אינן מופרין, שהרי נאמר (במדבר ל פסוק יד) אִשָּׁה יְקִימֶנּוּ וְאִשָּׁה יִפְרֶנּוּ, את שבא לכלל הקם דהיינו אחר שנדרה, בא לכלל הפר, לא בא לכלל הקם לא בא לכלל הפר³⁰.

²⁹ שו"ע ונו"כ יו"ד רלד עה

³⁰ ט"ז שם כה